

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII Número 2217

15 cèntims = Atrassats 30¢

Barcelona, 2 de setembre de 1921

PIJAROL

LA CARTA A CASA

«Sofrim moltes penalitats, és clar, però jo tot m'ho tiro a l'esquena...»

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCEL MIRET - Farmacéutico
Diputación 205-BARCELONA

SARNA
CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
Frasco 4 pesetas
Asalto, 28, farmacia - Barcelona

Bazar de la Unión

Utiles para escritorio
:: Tintas superiores ::

Libros rayados - Impresiones comerciales - Notas de precios - Circulares - Esquelas - Facturas - Sobres Memorias - Papel de cartas Talonarios - Memorandums Invitaciones - Prospectos Tarjetas de visita, etc., etc.

CALLE UNION 3 (junto la Rambla)
BARCELONA

OBRA NOVA

GALANIES D'AMOR

(MADRIGALS)

d'En FRANCESC ROSSETTI

Pessetes 3

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Bloks Notes

a DEU CENTIMS

Bazar de la Unión
Unió, 3. - BARCELONA

PLUMAS ESTILOGRÁFICAS

"BAZAR DE LA UNIÓN"

Calle de la Unión, 3 BARCELONA

1000 Sobres comerciales **15 ptas.**
BAZAR DE LA UNION

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

EL PATRIOTA DIVERTIT

Tenim un amic, per al qual el moro serà sempre el moro de la reconquesta i de la primera guerra de Africa, si és que hi ha una primera guerra d'Àfrica. Es com si en lloc del testament de Isabel la Catòlica, complís el testament del seu pare. No odia a l'estranger, sigui francès, sigui alemany, sinó al moro, perquè va començar a avorrir-lo llegint *La Publicidad* de l'any 1894, quan tenia dotze anys, i el va seguir avorrint l'any 1909, quan ja vorejava els trenta, i ara que se'n va als quaranta li surt novament tota la literatura anti-moresca que's va passar quan era noi i quan era gran.

L'hem trobat sortint d'un teatre, on havia fruit tres hores de funció patriòtica. El dia abans havia anat a un altre teatre i amb altra funció patriòtica. Una nit va pujar al Tibidabo i va sopar, i va ballar, i va sentir-se feliç en aquella nit mondana, sota aquella celèstia meravellosa que allunyava de tot sentiment tràgic i de tota representació de les rutes africanes, amb la mort a l'aguait.

—Amic—li hem dit,—esteu en plena fantasia moresca i en ple exercici d'aquella sàvia frase pràctica: «si això és guerra, que mai vingui pau».

I ens ha respost:

—Els soldats necessiten diners per a totes aquelles coses que no'ls hi dona l'Estat. Que'ns divertim? Ja ho sé; però com que de totes maneres ens divertiríem, fem que la nostra recreació sigui productiva i patriòtica. Hem recaudat més amb festes que amb subscripcions. I ara ja veurà, quina *corrida* farem!

Ens enrecordarem d'aquelles senyores d'*El Mistic*, d'En Rusiñol, que volien anar al cel amb cotxe, fent el viatge etern com els viatges de l'estiu. Doncs molts patriotes d'ara volen, també, fer patriotisme amb cotxe, tenir butaca d'espanyolisme, *souper-tango* de sacrifici i *corrida* d'abnegació. Fer pàtria representa, per a ells, fer atraccions, i anar a la guerra anar als toros.

Han trobat un complement a l'estiueig. El bany ja era

excessiu, l'excursió ja cansava, era l'envelat lo de cada any, i amb la guerra han trobat un programa de festejos. Abans feien beneficència, però el bisbe prohibí la caritat coreogràfica, i l'han substituïda per la guerra, i si ballaven pels pobres ara ballen pels soldats, i si prenien contrabarrera en nom dels sentiments caritatius, pendran contrabarrera en nom dels sentiments patriòtics.

Així és el món i així serà sempre, perquè mentre els uns ploren els altres riuen, i «el muerto al hoyo y el vivo al bollo», però això no fou veritat ni a França ni a Alemanya, on posaren fundes als violins, tancaren el xampany, apagaren els escenaris i se prohibí tota indumentària mondana. Els parisencs volgueren celebrar la victòria del Marne. «No—els hi respongué En Joffre,—hi han hagut masses morts».

Diners per als soldats sí, però buidant el portamonedes, no pas les copes, ni els torils, ni els talonaris de festes. La guerra és massa sèria per a posar-li intermedis musicals, coreogràfics i flamencs. A la guerra no hi pot haver més que soldats i espectadors plens de respecte, no pas espectadors de butaques ni de *tendidos*.

PARADOX

Els moralitzadors

D'instint, solem mal pensar de les entitats que amparant-se sovint amb noms pomposos, alcen de tant en tant bandera de pública moralitat. Els senyors que amagats darrera les *Ligas*, *Càmaras*, *Fomentos*, *Juntas de vecinos*, etc., s'entretenen en pendre acords i en enviar solts als diaris blasmant les deficiències de l'administració municipal, ens inspiren, generalment, poca confiança. Quan no és un afany particularista el que mou als directors o inspiradors de aitals organismes, és l'impaciència de tal o qual personatge, que dicta les resolucions d'aquelles. En un i en altre cas, obeeixen les campanyes sanejadores a que al·ludim, a l'afany de figurar, al despit, o quan no a l'enveja.

El recel apuntat, augmenta en considerar lo succeït en la darrera assemblea, o Junta de Vocals Associats, en la que es someté a l'aprovació d'aquests el projecte de contractació dels serveis de neteja, conservació i higienització de la xarxa de clavegueres.

El dia de la primera sessió, un senyor Vocal Associat, fundador o impulsor de associacions de la mena de les

al·ludides, exposà tals dubtes respecte de la bondad del projecte i de l'intenció que pogués moure als partidaris del mateix, que qualsevol hauria dit s'amagava darrera de l'acord un engany de proporcions mai vistes. Cal afegir, per si mancava quelcom, que el Vocal Associat de que fem esment esmaltà el seu discurs amb un seguit de reticències i de paraules de doble sentit, encobridores de la pitjor de les intencions.

El cap de la majoria regionalista cuidà de picar els dits al atrabiliari Vocal Associat, que lluny de donar-se per convençut, obligà al president a ajornar la Junta pel endemà... al objecte, es digué, de que els Vocals Associats, i en representació dels mateixos, una ponència de la que l'escrupulós senyor entrà a formar part, pogués estudiar a consciència l'acord que ens ocupa.

Al dia següent, canvià la decoració per complet. El purità que hores abans malhiava de tot i de tothom, el defensor altruista dels interessos i el bon nom de Barcelona, el ciutadà integèrrim, es presentà a la Junta manso com un xai, disposat a dir *amén* a lo que el Consistori volgués. El dictàmen que li semblava un engany monstruós, s'havia tornat com per art d'encantament un estudi acabat, una obra notabilíssima, extremadament benèfica pel comú. Els patrocinadors dels mateixos es feien dignes de l'admiració i l'agraïment dels ciutadans, baldament sigués per a les precaucions preses per a la realització del projecte.

Una comèdia indigna, la representada pel Vocal Associat que motiva aquesta nota, i una espifiada enorme que dins lo que cal esperar dels *Círculos, Cámaras, Juntas* i *Asociaciones*, que ens aixorden constantment amb el seu baladreig i la seva fretura moralitzadora, exterioritzada amb els comunicats als diaris i amb les seves campanyes de pà sucats amb oli.—JUST

LA DARRERA FRASE

A Madrid segueixen com en els temps de Felip IV, posant a totes les coses, les mondanes, i sobre tot les polítiques, un epígrama. Si volguéssim estudiar la història d'Espanya podríem fer-ho a través de tants i tants sonets, dècimes, quartets i auques com han estat escrits, al marge de les malifetes dels polítics o dels amors pecadors que avalotaren Madrid.

Ara l'epígrama no ha estat fet en vers. N'han tingut prou amb una frase. N'han tingut prou amb adaptar la frase a les circumstàncies. Madrid ha vist que anaven acudint una sèrie de catalans esquerps, disposats a servir al govern, des de la cartera d'Hisenda an el més ínfim càrrec, i fet la seva qualificació, que ara per ara està en prosa, però que és de suposar posaran en vers per a que sigui millor retinguda per les memòries.

A Madrid, an aquests catalans que s'allisten en el govern els hi diuen: «La legión extranjera».

ON MENYS SE PENSA...

Nosaltres, francament, no esperavem veure a don Angel Guimerà en la funció patriòtica del «Romea», però don Angel hi era. Bé és veritat que li feien obra.

En un dels intermedis se va topar amb el governador que el saludà efusivament. Nosaltres, ens preguntàvem per lo que es podrien dir el governador i En Guimerà en una funció patriòtica, i procuràrem acostar-nos per a tafanejar. El governador quan ens aproximàrem deia an En Guimerà, el genial autor de *Terra baixa* i de *Joan Dalla*:

—Don Angel, des dels vint anys que viuc llegint i admirant les seves obres.

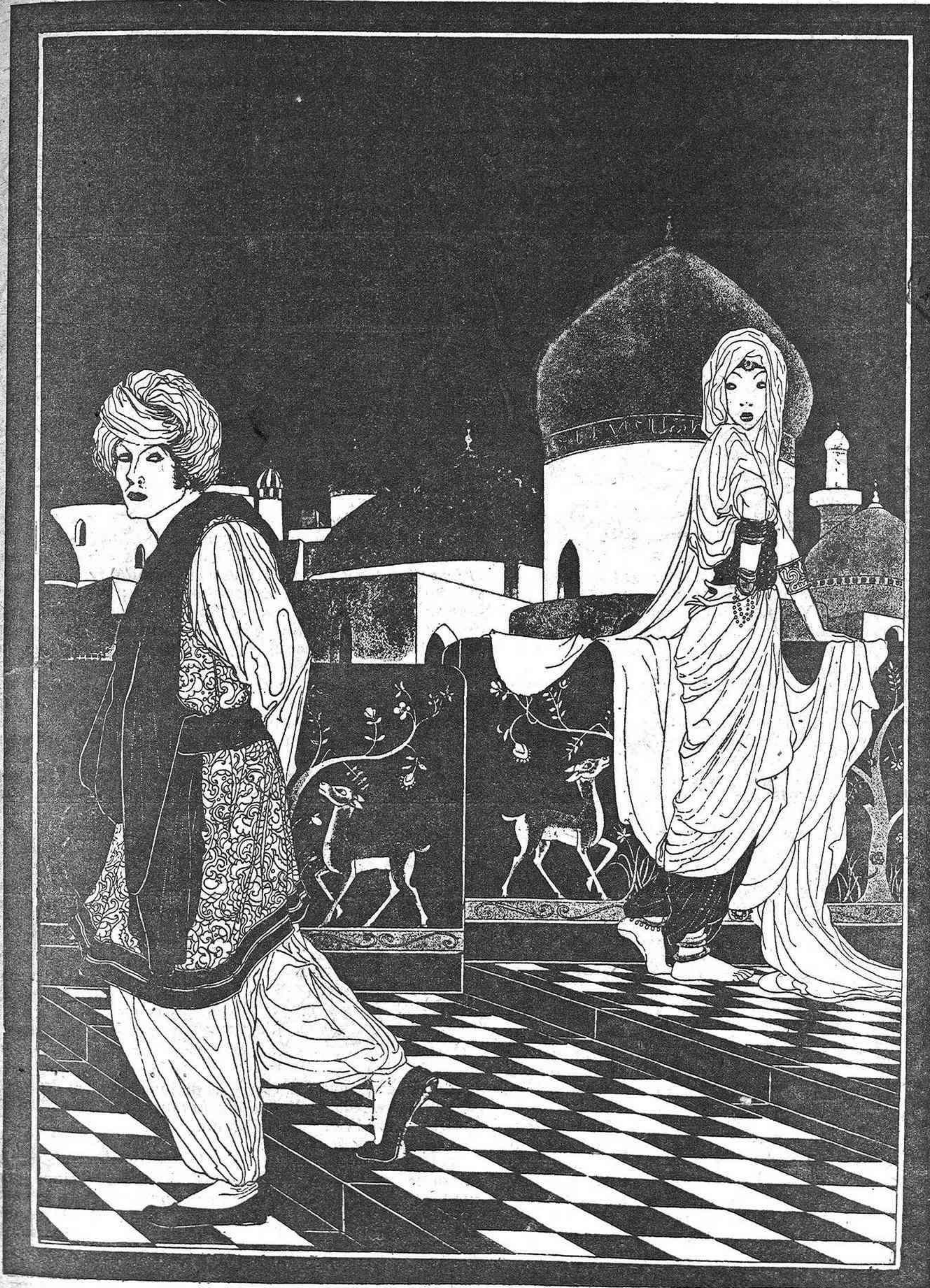
CRONIQUE DE LA GUERRA

En Berenguer ordena
afusellar-nos

UNA «INTERVIEW» AMB EL DIRECTOR DE «EL DIA BÓLICO». — XISTUS DOLENTS, ACUDITS «DESCAGARRINANTES» I FRASES ASFIXIANTS.—INDIGNACIÓ JUSTIFICADA — CONSELL DE GUERRA SUMARÍ SIM — «LOS SOBRINOS DEL CAPITAN GRAND». — «PAQUEANDO».

Després d'haver fet una llarga bacaina i haver somniat truites, que és lo que somnien aquells que encara creuen en la ciència de l'Alcalá Zamora, en el catalanisme d'En Cambó i en la *refutura* Exposició d'Indústries Elèctriques, baixem al saló de l'Hotel, on En Guitart ens presenta al director de *El Dia Bólico*.

- ¡Bien vingudos!
- ¡Salut i beatas!
- Y ¿qué me dice de *nuez*?
- Estoy desentornillado, pues allí todo está cabeza girado.
- ¿Es posible?
- ¡Ya lo creo que sí! Como que no hay más que poner atención a lo que pasa.
- Y ¿qué pasa?
- Pues ¿en qué se parece Maura a unas medias?
- En que necesita «lliga» *pa* aguantarse.
- ¡Caray! Me habeis bien achafado. Teneis más talento que Pico y Pone. ¿Y un grillo a un Gran Hotel?
- En que... ¡ritz! ¡ritz! ¡ritz! ¡ritz!
- ¡Eres grande, «Tenu»!
- Pues más grande es «Picarol» todavía. ¿Que te crees que no más sabe hacer ninotes? ¡Pregúntale, pregúntale!
- ¿En que sitio del mundo llueve más?
- En Barcelona, porque a excepción de los lunes, todos los demás días tenemos *diluvio*.
- ¡Sois espatarrantemente inmensos! ¿Y una escuela de párvulos a una empresa funeraria?
- En que... U. E. P. F. etc., etc.
- ¡Vatua el mundo malo! ¡Sabeis más que el Conde de Caralt! ¡Pero ya os voy a apañar, ya! ¿En qué se parece Feliu, el aviador municipalesco, al calabacin de Tarrasa?
- Pues en que «as-no», todavía.
- ¿Y un eunuco de Abd-el-Krim a Casanellas?
- En que ¡es-ca-pa-do!
- ¡Invencibles, invencibles!
- ¡Como don Valeriano!
- ¿Y el Congreso a uno que está entrampado hasta el cuello?
- En que todo se va en *largas* y palabras.

RTENECU LA BIBLIOTECA
ATENEU BARCELONES

MOROS DE PAU

(Profanant un dibuix de Sydney Joseph)

- Em venen unes intencions d'agafar la turca!...
- T'equivoques, que sóc *persiana*.
- Doncs, mira, que a l'estiu no venen malament.

—¡El acabóse! Si «Tenu» es descalabrante, «Picarol» es el tío más desmerengueador que he visto. ¡Más que *Picarol*, es *campanilla*! Pero a mí no me venceis. Yo venceré al último porque soy más fuerte que Dempsey!

- ¡Pela, que noi!
- ¡Pela que sí! ¿En que se parecen los del primer batallón de Vergara al gobernador?
- ¡En que s'han-ido!
- ¡Bomba! ¡No me dejais ganar una! ¿Y un almacén de drogas a un buque que transporta tropas a Melilla?
- Pues a Vicente Ferrer.
- ¡Mal vino hache! Ahora sí que estoy a punto de levantar bandera blanca. No *cale* sino que se enteren los lectores de *El Día Bólico* que voy a diñarla. ¿En qué se parece uno que no se lava nunca a una marca de pianos?
- Es que ¡Guarro!

—¡Sois los reyes de la Risoterapia! ¿En qué se parece la campaña de Marruecos a una oficina de contabilidad? En que *liquidación anual*. ¿Y sabeis la diferencia que hay —¡ay!— entre Abd-el-Krim y Mir y Mirò cuando cena en el *Lyon*? En que el primero *pega* y el segundo *paga*.

- ¡Eres un culo de olla!
- ¿Y el Bar que más anuncia? El «Bar-ato». ¿Y el más musical? El Bar-toldo.
- Pues mira, ahora si que no hi caigo.
- ¡Qué zacatruque eres! Que no te acuerdas de la canción:
¡Bar-toldo tiene una flauta!
¡Qué flauta tiene Bar-toldo!
- ¡Caray! Pues es verdad. ¿Y el Bar más concurrido? El Bar-rila!
- Vamos a ver ahora si sabes porqué se ha marchado *Pepe*?
- Porque tiene *ullet*.
- ¡Que rinocerontada me habeis endilgado chicos!
- ¿Y el periodista más devoto? ¡Cullaré! Porque todo el dia está con *Jesús*.. Pinilla.
- ¿Porque un jugador de julepe se parece al Besós i al Llobregat?

- Porque *Rius*... y *rius* hace el *burro*.
- Redesalcachofante!
- ¿Cual es el teatro que vale menos de España? El *Real*, porque un real son cinco perras chicas.
- ¡Me estais desenchorando! Mas por mucho que barrineis no dareis con este: ¿Qué diferencia hay entre uno que ha dado una cita, al conde de Santa María de Pomés?
- En que el primero *es-pera* y el segundo es ¡melón!
- ¿Y con tanto talento no teneis una *pañia*?
- Precisamente por esto, porque nos sale la ciencia hasta por los ojos de pollo.
- ¡Me vais convenciendo! Mas yo no me dejo empalamar

así como así. ¿En que se parece un naviero a un soldado de cuota que se va al Rif?

—En que:

Mambrú se va a la guerra
etc., etc., etc.
Y Mambrú se reventó.

—¡Descarquiñolante!

—¿Porqué un veterano de los del 60, cuando va a ver al director del mercado de San Antonio se hace la ilusión de que está todavía en sus buenos tiempos? Porque lo primero que dice es ¡*Prim ola*!

—¡Así te pillara el sarampión y no tuvieras otra esperanza que la de que Romanones te sacara de apuros! ¡Eres más hueco que un coco *silvestre*!

—¿Y en qué se asemeja un *toro* a Gómez Carrillo? En que... ¡es bravo!

—¡Bravo, bravo!
Mes ¡llamps de Déu!
¡Trons de sa Mare!

¡*Justo castigo a nuestra perversidad!* que diuen quan parlen fi, eis de la *colonia* de Caldetas.

Un dels confidents de l'Alt Comisari ens estava escoltant, i sense donar-nos temps a tocar el pirandó, fa un *guinyo* a uns *morenos* que tenia a les seves ordres, i ¡res!, en un obrir i tancar d'ulls ens trobem emmanillats. I com si fossim regidors de la «Ciudad Energica y Justiciera» (en la que no deixen fer *moros* a ningú), fórem conduïts a *Rostrogordo*, que és com si diguessim la *model* o la *torra* de Melilla.

Als pocs moments entrà el popular *gura Salinero* i ens digué que'ns preparessim per a comparèixer davant d'un Consell de guerra sumaríssim.

—¡*Mi ma re!*— crida «En *Picarol*» que no's recordava ni d'al'la on havia nascut.

—¡L'hem ben dinyada!— exclamo jo, que encara em recordava de com es parla a Hostalets de Pierola i a Sant Pere Pescador.

Mes... ¡no hi valgueren plors ni llàgrimes ni caguerines!

Quan tornàrem en sí, ja ens trobavem en el *banquillo de los acusados*.

—Aquesta gent, company «*Picarol*», ens han pres per dos ministerials de la *Lliga*.

—Adiós Barcelonal
—Adiós Humanidad!

Entren els senyors encarregats de jutjar-nos i el President ens diu en castellà de *Valladolid*, la *nova patria chica* adoptiva del nostre Francisquet Cambó:

—¿La gracia de ustedes?

—Pregúntelo a los lectores de L'ESQUELLA que no se hartan de decir que nos parecemos mucho a Barcelona, porque tenemos *gracia*, les damos una *bona-nova* cada semana, i tenemos un *clot* en la *bordeta* que en cuanto nos lo ve una chica ¡ya somos a *Sans*! Y si seguimos así, del barrio de *Salut* iremos pronto a parar a casa *Tunis*.

—¡*Reostrafancs!*

—¡Vaya que reniegos de decir en este lugar tan sagrado!

—Se nos ha escapado ¡perdone!

— ¡Callad y atended! El Tribunal que presido, enterado de la serie de burradas que acabais de decir, os condena a ser inmediatamente fusilados. Podeis hacer testamento.

— ¡No tenemos ni un xavo!

— Pues entonces rezad el Credo...

*Creo en Dios Sedó, todopoderoso,
en el Banco de España, su único... sueño...*

En això se'ns acosta el tinent encarregat de comanar el piquete i ens diu:

— ¡No us espanteu! Soc dels que he pujat des de sargento. Soc fill del Poble Nou i soci de l'«Alianza», on hi vaig fer molta comedia. Us recordeu de *Los Sobrinos del Capitán Grand?*

— ¡Si, noi!

*En Inglaterra los amantes
se escriben sólo cada mes...*

— No, no es això; em refereixo a lo del fusellament fingit.

— Ah, vamos, ja entenem!

— Doncs no us espanteu.

— Però que no feu ara com el *Scarpia* de la *Tosca*.

— ¡Paraula es paraula!

Als pocs segons sonà una descàrrega.

¡Pim, pam, pom, barrabom!

Silenci sepulcral.

Moments després ens diu l'ex soci de l'«Alianza»:

— ¡Fumeu el camp, tots ja són fora!

I camí de Nador falta gent, tot implorant a Alah que'ns protegeixi.

U ns moros, des de la *vertiente* del Gurugú ens «paquean». Nosaltres, amparats darrera de unes *chumberes*, contestem amb més energia que no ho faria un soci de la *Unió Monàrquica*. ¡En pelem tres dotzenes! I... novament ens salven les medalles miraculoses que'ns posarem al sortir de Barcelona!

I fins a la pròxima.

Prop de Segangan, 26 de agost de 1921.

TENU

GLOSSARI

LA PETITA ANÈCDOTA

Aquesta és una anècdota de «cine». Això sol, indicarà que no és de una moral casulstica extremada.

A la taquilla de un «cine» s'hi apropa una fulana molt elegant que dona la mà a un nen molt petit.

— Vol fer el favor d'una entrada?— diu, obrint el moneder.

La taquillera, reullant al menú:

— Una entrada, només?... Miri que aquest nen paga.

— I aral... Aquesta criatura ha de pagar?... Si és tant petit, si només té tres anys.

— No sé què dir-li, senyora. Nosaltres ens fixem amb els pantalons. Porta pantalons, i ha de pagar.

— Ah, sí?... De modo que si no porten pantalons, no paguen?... Doncs ja anava bé jo; dongui'm una entrada, tal com li he demanat.

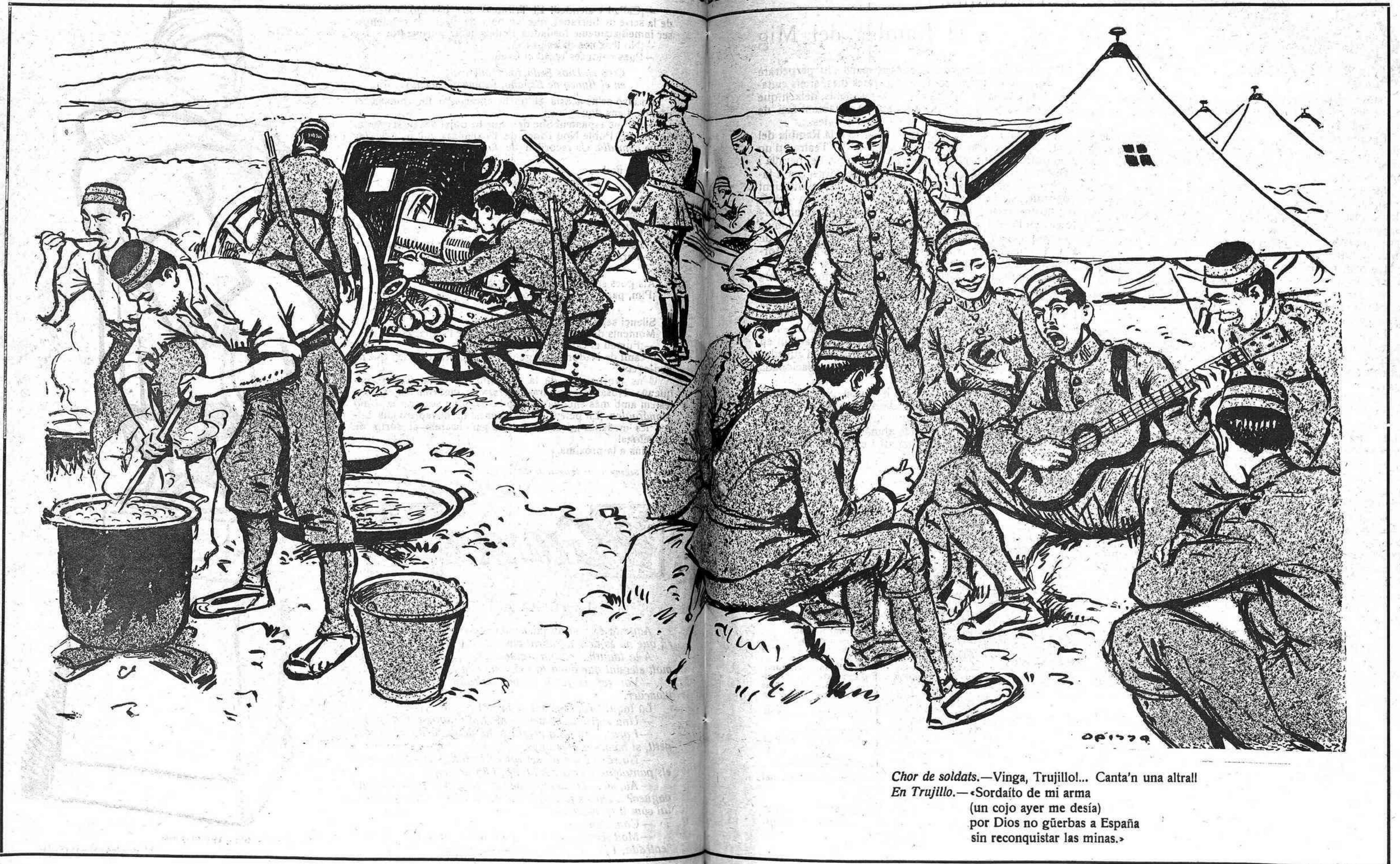
— Com s'entén?...

— Molt senzill, dona. Que ell, la criatura, entrarà amb 'entrada, i jo... jo puc entrar sense pagar. — XARAU

FIGURA DEL DIA — ABD-EL-KRIM

El gran traïdor a la pàtria

Chor de soldats.—Vinga, Trujillo!... Canta'n una altrall
 En Trujillo.—«Sordaito de mi arma
 (un cojo ayer me desía)
 por Dios no güerbas a España
 sin reconquistar las minas.»

Saben la gresca promoguda aquests dies a París amb motiu del darrer capítol de les *Memòries*, deixades en morir per l'Edmond de Goncourt?

Resulta que En Goncourt llegà el manuscrit a la Biblioteca Nacional, amb l'encàrrec de que no sigués publicat fins passats vint anys de la seva desaparició del món dels vius.

Manca poc per a que's compleixin trenta anys de la pèrdua de l'escriptor, i aquesta és l'hora en que ningú s'ha cuidat de fer complir la voluntat del testador, que fià, precisament, el comés als membres d'una Acadèmia per ell fundada i sostinguda amb les rendes del seu patrimoni particular.

La gent, malfiada de per sí, afirma que si no s'imprimeixen les memòries, qual propietat té adquirida un editor, es deu a l'oposició dels mateixos membres de la Acadèmia de que he fet esment, car no tots surten en el llibre auriolats en forma envejable.

I es citen paragrafs del manuscrit, i es barregen noms de personalitats vives i mortes, i, com és natural, sorgeix l'escàndol i augmenta la curiositat, malsana si volen, però curiositat al fi, que en el cas present és tant com dir tafaneria.

Els acadèmics responen a l'embranchida de l'opinió, representada per bon nombre de diaris, al·legant que l'ajornament de la publicació de les *Memòries* és degut a tota altra cosa que a la malavolença o manca de respecte per la voluntat d'En Goncourt. Afeigeixen que si no es donen pressa a imprimir el llibre, és pel respecte que professen al difunt, tant, com per a sotstreu-re's als processos i a les reclamacions a que'l coneixement del text donaria peu.

El govern, representat pel ministre d'Instrucció Pública, ha intervingut en el bullit. Dels deu escriptors que componen l'Acadèmia, la meitat han expressat la seva opinió, contrària, segons queda apuntat, al trasllat del manuscrit, que troben resta en el lloc que li pertany, que no és altre que l'arxiu reservat de la Biblioteca.

Quin dels dos bàndols té raó?

Poc haurà de viure qui no assisteixi al final del tràngol.

Lo interessant, al meu entendre, és remarcar la circumstància de que al cap de trenta anys de la mort d'un escriptor, pugui originar-se aital enrenou per a llegir unes pàgines deixades inèdites, en cloure aquest les parpelles.

Quina eminència nostra, entre les infinites que avui ens rodegen, donarà d'aquí a un quart de segle lloc a un tràngol semblable?

La majoria dels nostres prosistes, dels nostres poetes, es troben, respecte a les seves relacions amb els llegidors, en la situació coneguda vulgarment per *acabat de dir, acabat d'oferir*.

Quelcom per l'estil de lo que passà a l'autor dramàtic que's queixava de la rapidesa amb que s'escriu el judici de les obres.

Resultà que en assabentar-se'n, objectà un crític:

—Quin remei queda? Són tantes les comèdies de les que a l'endemà de l'estrena no se'n recorda res...

Un atemptat a la Rambla del Mig

No s'hi ha perpetrat encara, però s'hi perpetrarà a no trigar gaire, d'aquí pocs dies, si els ciutadans de Barcelona, veïns i vianants, deixen que la «cuca verinosa» del nostre inepte Ajuntament faci de les seves en la més hermosa de les nostres vies.

Consistirà l'atemptat en la instal·lació a la Rambla del Mig, entre el carrer de Colón i la Plaça del Teatre, d'un nou quiosc destinat a la venda de bunyols de bacallà i xatos d'aiguardent, que quatre frescals regidors, per a favorir a un ex company de causa, han cregut convenient concedir, passant per damunt de tot, destruint la gràcia del nostre passeig per excel·lència, embrutant-se en l'estètica, en l'ornat públic i fins en la vida dels barcelonins que van a peu, perquè ja és sapigut que en un lloc de tant de trànsit de carruatges i peatons, el més petit entorpiment pot ésser causa d'accidents gravíssims.

Naturalment, al parlar-se ara d'aqueix crim en perspectiva, que no altra cosa baix tots els punts de vista pot considerar-se el projecte de l'esmentat adefesi en plena Rambla del Mig, els veïns que's consideraren perjudicats —que són tots, absolutament tots els de la Rambla,—fent ús del seu perfectíssim dret, acudiren immediatament en instància al Municipi, amparats en una sèrie d'atinades raons per a que se sospengués tota actuació relacionada amb les obres del susdit quiosc.

I ara vé lo graciós. An aqueixa instància, plena de seny, d'uns ciutadans que demanen justícia, ha respost l'Excel·lentíssim amb la següent comunicació, que valdria tant com una negativa, si no's veiés d'una hora lluny que és una despreocupada fugida d'estudi i una sortida de peu de banc.

Diu com segueix el document:

AYUNTAMIENTO
DE
BARCELONA
—
NEGOCIADO DE INGRESOS
MUNICIPALES

1807

Este Ayuntamiento en Consistorio del 27 de julio último, acordó que sea desestimada la instancia presentada por ustedes pidiendo que se suspenda toda actuación para la instalación de un kiosco destinado a bebidas en la Rambla del Centro, entre la calle de Colón y la Plaza del Teatro, por cuanto la instalación de que se trata constituye materia contractual en cuanto fué ya otorgada la correspondiente escritura de adjudicación previos los trámites legales necesarios al efecto, sin que contra los respectivos acuerdos del Ayuntamiento y de la Junta Municipal se entablase dentro de los plazos legales reclamación alguna.

Lo que se comunica a ustedes para su conocimiento y demás efectos procedentes, previniéndoles que del referido acuerdo pueden recurrir en alzada ante el Excmo. Sr. Gobernador civil de la Provincia, dentro del plazo de treinta días a contar desde el de la notificación del mismo.

Dios guarde a ustedes muchos años.

Barcelona, 10 de agosto de 1921

P. A. de S. E.
El Secretario,
C. Planas

El Alcalde,
A. Martínez Domingo

Sr. D. Gustavo Maffioli y otros varios vecinos de la Rambla del Centro.

La cosa aquí és clara, cavallers: L'Ajuntament diu que no pot tornar endarrera vells acords, sobre els quals no hi hagué reclamació per part de ningú.

LES DANCES DE MODA

One step

Two step

I... tres esteps

Ara bé, ¿còm se comprèn que un descabellat projecte com aqueix, l'anulació del qual interessava vivament a molts industrials de la Rambla i a tots els vianants de Barcelona indistintament, no fos enèrgicament protestat en el seu dia? ¿No li sembla, senyor Montaner, que si ara, indirectament exposat, el famós projecte ha aixecat tanta polsaguera de indignació, aleshores, d'haver-se fet les coses a la llum del sol, veïns i vianants perjudicats haurien alçat la mateixa ferma protesta?... I, pel contrari, si el projecte ha sigut portat per viaranys foscos i tortuosos fins arribar a la seva diguem-ne quasi clandestina aprovació, ¿és just, és sèrio, és «radical», jugar així amb els interessos de centenars d'honrats veïns per a favorir a un correlligionari, o a un senyor N. o X. qualsevol?

L'Excel·lentíssim diu, en la susdita comunicació, que els protestataris veïns de la Rambla poden recórrer encara al Govern Civil. I és clar, que hi recorreran!.. A tot, recorreran, abans que's perpetri l'atemptat!... Fins a la irada protesta!... Fins a la directa acció del purificador petroli!

NOVEDADES

Ahir, dijous, degué tenir lloc la inauguració de la nova temporada.

Com ja anunciarem en passades cròniques, la funció inaugural se'ns presentava com un aconeximent, que no altra cosa sembla que fou l'estrena d'*El príncipe Carnaval*, obra lírica d'espectacle, mig revista, mig opereta, que porta empenta de fòra, puix ha sigut ja ovacionada en distintes localitats d'Espanya.

En el número pròxim, mirarem de donar-hi la nostra cuellerada.

GOYA

Magnífica de debó ens ha resultat la pel·lícula del *Match Dempsey-Carpentier*, que's dona aquests dies al «Goya». És esplèndida de veritat i dona idea de la grandiositat d'aquella festa deportiva.

Tots els aficionats a la boxa es veuen obligats a anar a aplaudir aqueixa notabilíssima cinta.

Val la pena.

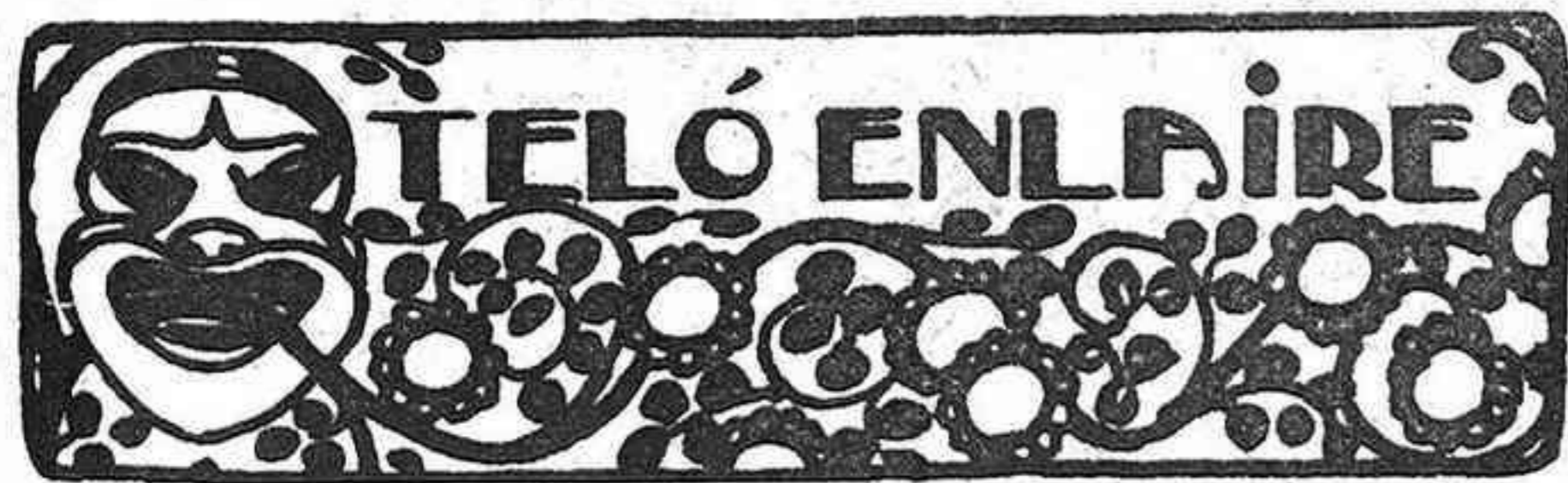
COMICO

S'ha passat la setmana amb les aplaudides obres estrenades amb èxit darrerament.

No te cases que peligras, és una sarçueleta aixerida que distreu als morenos poc exigents. Ademés, van explotant la aplaudida revista *Mundo Gráfico*, que ja vàrem quedar en que s'escolta de gust i constituí un regular èxit.

Per a ahir estava anunciada l'estrena d'un entremès: *El 5005*, i per a aquesta nit s'anuncia el benefici del *jacarandoso* Ignasi León.

I prou d'aquest color, perquè aquesta setmana acaben la tasca artística els còmics de la barraca.

TIVOLI

Amb la presentació de *Carmo*, atracció que necessita escenari, indispensablement, restà suprimida la pista, i tots els números que en aquesta treballaven tocaren *pirandó*.

Veritablement, amb el portentós *Carmo* n'hi ha prou per a omplir un programa, o quan menys per a considerar-lo el plat fort del programa. Baix el punt de vista màgic i nigromàntic, aqueix fulano és una meravella; executa les seves extraordinàries transformacions amb una netedat i una justesa que sorprèn i admira. En l'art de la vistosa ensarronada és un mestre; jocs amb trampa, farses d'escamoteig, tot ho presenta el colossal *Carmo* de manera digna i artística.

Vagin a veure aqueix dimoni, que no se'n penedirán.

En Palaudaries ha sigut sempre un mal pagador.

L'altre dia, per tercera vegada, se li presentà a cobrar el sabater.

—Quan pensa abonar-me aquell calçat? Miri que jo no puc venir cada dia.

—Quin dia li vé bé de venir, a vostè?

—El dissabte.

—Perfectament. Doncs vagi passant cada dissabte.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
ATENEU BARCELONES

FOOT-BALL

Tot just ha començat a fer veure que faria fresca, i ja els nostres clubs estan treballant seriosament per a conquerir un bell resultat.

El F. C. Barcelona sembla que està disposat a ésser «bon minyó», i fins té esperances de que se li perdoni l'arrest que li imposà la Federació Nacional—algun mot li donarem,—i per les notícies que'n tenim faran grans festasses.

El C. D. Europa—club que'ns té robat el cor—tampoc s'adorm sobre llores i, volguent imposar-se com li pertany, també fa els seus treballs per a assolir la victòria dels veniders partits.

Nosaltres tenim grans esperances amb aquest club que, mercès a una forta orientació deguda a l'ajuda que els presta el seu president, podran cercar la somniada victòria tan volguda i sospirada pels clubs veïns.

I, segons les nostres notícies, ens «serviran» uns plats tan forts que dubtem siguin igualats.

Els demés clubs també es belluguen, no's creguin, que n'hi ha més d'un que sembla el moviment continuu.

Però quan siguem al campionat, arribaran les «clatellades»...

Un partit benèfic.—Diumenge es jugarà en el camp del F. C. Barcelona un partit entre aquest i una selecció catalana, que estarà composta pels millors jugadors d'aquí.

Com que l'ha organitzat la nostra Federació, i és a benefici dels ferits del Marroc, és d'esperar un ple a vessar. Nosaltres no hi mancarem i fins en farem una extensa informació.

Con que ya lo saben: diumenge al camp del F. C. Barcelona, que hi haurà canela fina.

PENYA RHIN

Novament hem de parlar d'aqueixa famosa Penya que tant fa pel bon nom de la nostra aimada Catalunya.

Els treballs avancen d'un modo meravellós i com que ells són uns excel·lents organitzadors, tenen preses totes les mides per a poguer aconseguir un èxit aclaparant d'aquells *que sorprenden a la misma empresa.*

Anim, companys de Penya: Motos, i amunt!

VARIES

Vàrem ésser invitats a veure el nou «Casal del Mar», i en quedàrem encantats.

També el C. D. Masnou tingué la finesa d'invitar-nos per a sentir els seus treballs pro-sportius, i en quedàrem encantats i agraïts.

A tots moltes mercès.

NOLUS

EL COMIAT DEL SENYOR ECONOM

—Aneu, bons milayons; i no us en feu massa, dels moros, que són una gent molt poc cristiana.

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

ESTIUEIG

Fugint de la calô horrible
que durant el passat mes
va convertir Barcelona
quasi, quasi en un desert
de Sahara, els bons artistes
de paleta i de cisell
empregueren la volada
per poguer-se posâ en fresc,
treure's la mandra de sobre
i treballar de valent.
En Casas anà a Noruega
tot seguint a En Francisquet
Cambó, i en fer-lo ministre,
no l'ha volgut seguir més.
En Vázquez, a La Garriga,
on fa dónes de valent,
vull dir damunt de la tela;
(no hi hagués un mal entès).
A ses finques pirinenques
han fet cap els dos Borrell;
En Rauric, a Vallvidrera,
En Rusiñol, a Aranjuez
(encara que l'altre dia
el vaig-veure pel Passeig
de Gràcia, rumiant la mostra;
o bé sigui un nou sainet).
Als boscos de Sant Hilari
s'hi troba En Ricard Urgell;
En Balasch és a Mallorca
prop del mar, naturalment;
En Forn, a la Costa brava
on s'hi han reunit també
En Matilla, que hi va sempre,
i el mal genit d'En Meifren.
Els artistes Masriera
passen el seu estiueig
a Llevaneras, i En Baixas
pels llocs alts dels Pirineus.
A Olot, ui, què se n'hi troben!
Sols l'Iu Pascual i En Gaiwey
cada anyada hi arroceguen
una dotzena de bèns,
d'aquells que els hi van darrera
de por d'anar tots solets.
Va seguint a Vallromanés
on fa vida de pagès,
En Puig Perucho; En Baixeras
estiueja al Cap de Creus,
i per les valls de Navarra
deambula En Juli Moisès.
En Mestres, fent-se la llesca
com un negre, al seu taller,
fa una escapadeta a fora
quan no pot aguantar més.
D'allí on són els *modernistes*
no me'n preocupo gens;
el que em preocupa, és que tornin
a exposar d'aquí poc temps,

perquè la vista m'escursen
i els nirvis em fan malbé.
—Renoil quina *xerrameca*
més fluixa que ha fet aquest,—
dirà algú dels que'm llegeixen;
i jo respondré; fillet,
en veritat que ha sortit fluixa,
prô en canvi, saps?, és en vers.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

Aviat farà un any que tenim d'Excel·lentíssim Governador
civil a Don Severià Martínez Anido.

I aviat farà un any que tots els males-animetes que tracten
amb subsistències s'estan burlant ignominiosament de la
primera autoritat governativa.

El peix, la carn, les verdures, les patates, tots els comes-
tibles es venen a tot arreu al preu que als explotadors del
poble els hi dóna la gana.

Cada dia llegim les taxes oficials, i cada dia les taxes són
escarnides; cada dia llegim que són multats venedors i sofis-
ticadors, i cada dia es reincideix en el fet d'explotar al
pròxim en perjudici de la butxaca pública, quan no de la
salut.

El que diuen ells: —Es clar, com que hi guanyem, pagant
les multes!...

Si l'Excel·lentíssim Governador civil, senyor Martínez
Anido, després d'un any de brega contra el *vil fenici*, no sap,
o no pot resoldre una qüestió capital, que és qüestió de mort
o vida per als barcelonins, no creu arribada l'hora de con-
fessar públicament el seu fracàs?

Esperarà que els patrons rebaixin el sòu que apujaren un
20 per cent, mentre les patates encara es venen a un 200 per
cent d'augment sobre el preu d'avant guerra?

Espigolem del més deliciós dels nostres cronistes de
salons:

«La patria demanda sacrificios, y por doquier, tanto en la
ciudad condal como en los demás puntos de la región cata-
lana, se organizan fiestas...»

Visca, salau!

Olé por los héroes aristocráticos.

Oh... i amb la poca vergonya, que se sacrificuen!...

Al saber-se que En Cambó venia diumenge a Barcelona,
un bromista va fer córrer que arribava vestit de ministre.

En Palaudàries i el senyor Esteve van anar, tots cofois,
a esperar-lo, per veure si, amb el traje oficial, el lider regio-
nalista se semblaria gaire an aquell *Tòfol* mudat que publicà
El Día Gráfico.

Desilusionat, en veure'l, va dir el senyor Esteve:

—Ai, ai, si sembla un home com els altres.

I En Palaudàries replicà:

—Bé, deu ésser el traje interior, que és de ministre!

Llegim en les notes de «Sociedad» d'un rotatiu:
«Encuétrase en San Sebastián, donde presta sus servi-
cios a la patria, don...»

Aqueixa *patria* deu ésser una senyora que's banya cada
matí a la *Concha*.

I ell deu fer de banyer; la deu ensenyar de nedar.

VELLS AMICS

—I doncs, que ja no ets tenor d'òpera?
—Sí, home; que no ho veus?... Ara me'n vaig a ensajar *L'Africana*.

De l'entranyable amic i eminent escenògraf Olaguer Junyent hem rebut una amable postal amb salutacions per a L'ESQUELLA.

El simpàtic artista es trobava, en escriure la postal, a les muntanyes de Woss, al cor de Noruega.

Al cor de Noruega?

Tot el mal que li desitgem és que trobi allí una altra «cartera», com el seu paísà Francisquet Cambó.

Notes de casa:

De l'«Associació Catalana d'Estudiants» (Secció de Esports) hem rebut invitacions-reglaments per als Campionats Escolars de Catalunya de Natació, que's celebren diumenge al Club de Natació Barcelona.

—De la Comissió de Cultura del nostre Ajuntament una invitació per a la *Festa de Mar* dedicada als infants de la Barceloneta: concert, concurs de natació, representació teatral, focs i bombes, i berenar als nois i noies, festa que tingué lloc amb gran lluïment dimecres passat a l'Escola de Mar.

—De la «Penya Rhin» unes mostres dels segells commemoratius de la carrera del mateix nom.

—Del «Grop Joventut», de Sant Pere de Premià, una atenta invitació per a assistir al aplec sardanístic que tingué lloc en aquella població el diumenge passat.

A tots, mercès.

Azorado (Reus): Els seus versets entren en cartera, però sense poguer-li assegurar res respecte al llur destí.—C. Ll. A.: No hi ha cap de les notes en prosa que tingui prou interès per a ésser publicada.—Un cronista improvisat: La paròdia estaria bé si no fos tan defectuosa.—M. Doménech de Pi: Massa deixat i una mica perillós, en els temps que correm.—F. Amat (Buenos-Aires): Realment vol despreocupació; però, lo més pràctic és no amoinar-s'hi. Amb tot, se estima el bon intent.—F. Ll. G.: El xisto està infinitament més bé que el dibuix.—Cabrè i Oliva: Mercès. Passa a *La Campana*—V. Tarrida: Un dia o altre se els donarà sortida.—Cicló: De forma, no està mal, però el fons, l'assumpte, el gra del conte resulta quelcom escarrancit.

Aquest número ha passat per la censura

EL CONSEJERO DE LOS ENAMORADOS

LIBRO INDISPENSABLE PARA LOS QUE
TENGAN O DESEEN TENER RELACIONES
AMOROSAS

Contiene además el language de las flores y del abanico

JUANITA

LA PERFECTA COCINERA

ESCOGIDA COLECCIÓN DE RECETAS CULINARIAS
Y UNA INFINIDAD DE FÓRMULAS DE REPOSTERÍA

Pesetas 2'40

UN ADULTERIO EN JUICIO ORAL

Texto de ALBERTO LLANAS.—Dibujos de APELES MESTRES

Pesetas 0'50

REVISTA DE COMISARIO Album de caricaturas . . . Pesetas 1'80

PRESBITERIAS Album de caricaturas . . . Pesetas 1'80

UNA PROCESION Album de caricaturas . . . Pesetas 1'80

COLECCIÓN DIAMANTE Precio de cada tomo: Ptas. 0'60

TOMOS PUBLICADOS

1. R. de Campoamor. Doloras, 1. ^a serie.	32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).	62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.	97. Voltaire. Cándido.
2. — Doloras, 2. ^a serie.	33. } A. Flores. Doce españoles de	63. Angel R. Chaves. Cuentos de va-	98. Goethe. Las amarguras del jo-
3. — Humoradas y cantares.	34. } brocha gorda.	rias épocas.	ven Werther.
4. — Pequeños poemas, 1. ^a serie	35. José Estremera. Fábulas.	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies	99. J. Benavente. Teatro rápido.
5. — Pequeños poemas, 2. ^a serie	36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.	al gato.	100. Novelas picarescas. Lazarillo
6. — Pequeños poemas, 3. ^a serie	37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos	65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid	de Tormes y Rinconete y Cor-
7. — Colón, poema.	amorosos.	Campeador.	tadillo.
8. — Drama Unive sal, poema,	38. E. Pardo Bazán. Hombres y mu-	66. Vital Aza. Pamplinas.	101. J. León Pagano. La balada de
primer tomo.	jerres de antaño.	67. A. Peña y Gofil. Río revuelto.	los sueños.
9. — Drama Universal, poema,	39. J. de Burgos. Cuentos, cantares	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idillos	102. A. Guerra. Polvo del camino.
segundotomo.	y chascarrillos.	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	103. Camilo Castello Branco. Maria
10. — El Licenciado Torralba.	40. E. Pardo Bazán. Vida contem-	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra	Moisés.
11. — Poesías y Fábulas, 1. ^a serie	poránea.	de la higuera.	104. Graella Deledda. Cuentos de la
12. — Poesías y Fábulas, 2. ^a serie	41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las	Cerdeña.
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.	42. } mas.	Camelias.	105. Antología taurina
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	43. Fr. ^a Sarasate de Mena. Cuentos	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	105. Manuel Carretero. La espuma
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto	vascongados.	73. F. Barado. En la brecha.	de Venus.
16. A. Pérez Nieva. Los humildes.	44. F. Pi y Margall. Diálogos y ar-	74. Luis Taboada. Notas alegres.	107. Federico Rahola. Los ingleses
17. S. Rueda. El gusano de luz.	tículos.	75. Xavier de Montepín. La señorita	vistos por un latino.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	45. Charles de Bernard. La casa de	Tormenta.	108. Eça de Queiroz. La nodriza.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.	los amantes.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	109. A. de Chamisso. Pedro Schlem-
20. Miguel Melgosa. Un viaje a los	46. Eugenio Sue. La Condessa de	77. X. de Montepín. Muerto de amor	mihl ó el hombre que ha per-
infiernos.	Lagarde.	78. Conde León Tolstol. Venid á mi...	didó su sombra.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de	47. R. Altamira. Novellitas y cuen-	79. A. Calderón. A punta de pluma.	110. M. Sarmiento. Así.
muestra.	tos.	80. Enrique Murger. Elena.	111. Felipe Trigo. A todo honor.
22. J. M. Matheu. ¡Bataplán!	48. J. López Valdemoro (El Conde de	81. Luis Taboada. Siga la broma.	112. Manuel Ugarte. Los estudian-
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	las Navas). La niña Araceli.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	tes de Paris.
24. Tomás Luceño. Romances y otros	49. R. Soriano. Por esos mundos...	83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la	113. Fray Luis de León. La perfecta
excesos.	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	luna.	casada.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y	51. B. Pérez Galdós. La casa de Sha-	84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!	114. Jorge Manrique. Poesías.
plumas.	kespeare.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don	115. El Abate Prévost. Manon Les-
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	52. J. Ortega Munilla. Fina.	Quijote.	caut.
27. J. López Silva. Migajas.	53. F. Salazar. Algo de todo.	86. A. Pestana (Cafel). Cuentos.	116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos	54. Mariano de Gavia. Cuentos en	87. Angel Guerra. Al sol.	117. J. Givanel Mas. Devocionario
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	guerrilla.	88. T. Dostolewsky. Alma infantil.	poético.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el	55. Felipe Pérez y González. Peccata	89. E. de Amíols. Aire y Luz.	118. Miguel A. Ródenas. De las ma-
hombre y el amor.	minuta.	90. L. Garofa de Giner. Valentina.	jadas al Otero.
31. M. Matoses (Gorzuelo). ¡Aleluyas	56. Francisco Aloántara. Córdoba.	91. E. de Amíols. Manchas de color.	119. E. Marquina. Juglarías.
finas!	57. Joaquín Díoenta. Cosas mías.	92. Voltaire. Zadjig y Micromegas.	120. Gabriel Miró. Los amigos, los
	58. López Silva. De rompe y rasga.	93. M. Ugarte. Mujeres de Paris.	amantes y la muerte.
	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	94. Obras menores de Cervantes.	121. S. Rusñol. Hojas de la vida.
	60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	95. Obras menores de Cervantes.	122. F. de Lamartine. Rafael.
	61. L. Taboada. Colección de tipos.	96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.	123. A. Karr. El perro de Sir John
			124. E. Zamacois, Rick.

EN PRENSA

El Año en la Mano - 1922

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LLIGA REGIONALISTA

PERTENECE A LA MANCOMUNITAT DE BARCELONA

PERTENECE A LA MANCOMUNITAT DE BARCELONA

BANDERIN DE ENGANCHE

PARA ALISTARSE EN EL TERCIO NO PRECISA HABER VOTADO A LA LLIGA

LOS INTERVENTORES CONSEQUENTES SERAN ADMITIDOS COMO CABOS LOS POETAS COMO SARGENTOS Y LOS SABIOS DEL INSTITUTO COMO BRIGADAS CORONEL DEL TERCIO

BOFILL Y MATAS SE DAN DIEZ LAMINAS DE LA MANCOMUNIDAD POR ENGANCHE

EL VESTUARIO ES ELEGANTE CON BARRETINA Y ESPARDENYAS LA COMIDA JANA Y ABUNDANTE EL CUERPO ENNOBLECE ¡BON COPO DE FALS!!!

¡ACUDID!!! INSCRIBIOS!!! MEJOR COMIDA QUE EN EL BANQUETE DE LOS CINCO MIL Y ES QUE LO HIZO BIEN REGAS PLAZAS DE LA MANCOMUNIDAD GARANTIZADAS A LOS HEROES ¡BON COP DE FALS, A LOS MOROS!

CONSECUENCIAS DE L'INTERVENCIONISME LLIGAIRE...

... o el patriotisme es demostra caminant.